

Üks eriskummaline kevad tänavu

Mis jääb siis tänavusest kevadest kliimalukku?

Ain Kallis

Kevade tulek oli sel aastal vaevaline, kuid tormakas – kõik mis pidi, näitas oma ilu korraga.

Inimene ei ole pea kunagi rahul ei palga, ülemuse ega ilmaga – ikka tundub, et saab ülekohtuselt külma või kõrvetada. Eriti pahane oli pealinna kandi rahvas lehekuu alguses: sama suur kui kontrast keskmises palgas, oli vahe Lõuna- ja Põhja-Eestile kingitavas soojakoguses. Ainult märgid olid vahetunud.

Tänavu oli kolme kevadkuu – märts, aprill, mai – keskmine õhutemperatuur Võrus 4,1 ja Tallinnas 3 kraadi. Ning Soome lahe vesi pakub siiani mõnu vaid talisuplejaile.

Märtsi külmad

Meenutagem, et paastukuu oli läinud talve kõige külmem kuu, olles jahedam isegi veebruarist. Ei aidanud ka üleminek suveajale – karjalaskepäeval, 1. aprillil, valitses õues veel hilistalv!

Aprilli keskel märkas ilmataat, et on graafikust kõvasti maas ning jättis aprillitamise. Kliimaatiline varakevad (lume lõplik sulamine) saabus Tartumaale 10. kuupäeval, päris kevad keskmise temperatuuri tõusuga püsivalt üle +5 kraadi kuus päeva hiljem ning – üllatus-üllatus – päris suvi juba 7. mail!

Suvised soojakraadid jäidki sisemaal valitsema. Vähe sellest, üle nädala püsisid lõunamaakondades sūdasuvised ilmad – 9. mail mõõdeti mitmel pool enam kui 28kraadist kuumust.

Raske oli uskuda, et selline olukord jääb püsima. Aga ei – mais polnud ühtegi öökülma, pooltel päevadel tõusis õhusoe Tõraveres üle 20 kraadi – asi, mida ei juhtu tihti isegi “päris” suvekuudel. Kuu maksimaalseks õhutemperatuuriks mõõdeti Võrus 30,8°.

Kuidas kujunes kevade ja suve tulek rannikul ning saartel?

Hiiumaal Ristnas algas kevad 5. mail, suvi 29. kuupäeval, pealinna saabus see kauaoodatud aastaaeg 27. mail. Kõige jahedam kant Eestimaal oli seekord Pakri poolsaar, sinna jõudis kliimaatiline suvi alles mai viimasel päeval.

Kas tänavune kevad on kuidagi erandlik? Mõnes mõttes küll – väga külma märtsi ja õige palava maikuuga. Kui talvesid märtsist soojema veebruariga on esinenud mitmeid, siis tänavune lehekuu oli tõesti erakordselt kuum: Tartu pikaajalises andmereas (alates aastast 1866) on tänavusest soojem olnud vaid kauge 1907. aasta mai.

Haruldaset varajast kliimaatilise suve algust on täheldatud veel 1993. aastal Kagu-Eestis, kus keskmine

Õhutemperatuur tõusis üle +13 kraadi juba 25. aprillil. Sellele eelnes vaid kolme päeva pikkune kevad! Loodus muidugi ei jõudnud tookord õhusoojaga kuidagi sammu käia.

Kõige kauem tuli suve oodata aga Eesti rannikul 1982. aastal – soe saabus alles 9. juulil.

Kõige külmema kuu märtsi keskmine temperatuur Eestis oli $-6,3^{\circ}$ (norm $-1,3^{\circ}$), mai keskmine aga 13° (norm $10,1^{\circ}$). Sademeid tuli keskmiselt 106 mm (norm 108 mm). Märts oli kuiv (13 mm), mais sadas vihma keskmiselt 61 mm (norm 40). Tõelist paduvihma sadas mitmel pool – näiteks Sõrves tuli ööpäevaga alla enam kui kolmekordne kuunorm – 106 mm!

Veel mõned arvud

Maikuu kaasnes äikestega mitmeid haruldasi loodusnähtusi – 17. kuupäeva hommikul möllas pingpongipalli suurune keravälg Leisi vallas ühe maja toas, küll suuremat pahandust tegemata. Kuu eelviimasel päeval nägid paar Raplamaa inimest “autosuurust” oranži kera maapinna kohal liikumas. See on küll rabav uudis, sest tavaliselt jääb tulekerade läbimõõt vast paarikümne sentimeetri ümber.

Hummulis tegi 18. mail palju pahandust tornaado-tromb-tuulispask. Põnevad oli kevadkuud kogu põhjapoolkeral. Inglismaal oli aastaaeg 30 aasta külmim, venima kippus see ka mujal.